

**Univerzita
obraný**

**Centrum bezpečnostních
a vojenskostrategických studií**

Datum 3. 1. 2023

AKTUÁLNÍ VÝVOJ VÁLEČNÉHO KONFLIKTU NA UKRAJINĚ

Předložený text je analytickým materiálem, popisujícím politicko-bezpečnostní a strategické souvislosti vývoje válečného konfliktu na Ukrajině. Názory, závěry, hodnocení a případná doporučení, zde vyjádřená a předpokládaná, jsou výhradními názory autora a nepředstavují postoje či stanoviska Ministerstva obrany nebo jiné vládní agentury ČR. Podklady pro analýzu vychází z veřejně dostupných zdrojů, některé informace týkající se přímo situace na Ukrajině nebo v Ruské federaci nelze ověřit z nezávislých a důvěryhodných zdrojů a není možné zcela zajistit jejich pravdivost, úplnost a objektivitu.

1. Jak by se dalo shrnout poslední dění na Ukrajině (během Vánoc), kam se válka posunula/neposunula? Daly by se tam najít zajímavé momenty?

Poslední období války na Ukrajině bylo charakterizováno dvěma hlavními jevy – systematické raketové útoky na objekty ukrajinské kritické infrastruktury a pokračující boje v linii ukrajinské fronty vedené s různou mírou intenzity. Oba jevy operační činnosti měly z hlediska svého průběhu několik zvláštností. Jednak se projevila slabá schopnost obou stran ovládnout a kontrolovat vzdušný prostor a získat vzdušnou převahu nad protivníkem. Na straně ruské armády se ukazuje, že je chybou, když ruské operační doktríny vyžadují ovládnutí vzdušného prostoru a získání letecké převahy pouze v úzce vymezeném místě operace a ne, tak jak je to běžné, v celém rozsahu operačního prostoru. Ostatně, pokud jde o ruský přístup v případě vedení první části invaze, všeobecně se očekávala rozsáhlá letecká kampaň vedoucí k rozsáhlému ničení prostředků protivzdušné obrany Ukrajiny, jejich vzdušných sil a k paralyzaci komunikačního a informačního systému velení ukrajinské armády, načež by následovalo nasazení pozemních sil k dosažení plánovaného cíle celé operace. Nic takového však nenastalo, a to ani v případě druhé fáze operace ve výhodní části Ukrajiny. Nedávné ruské bombardování, respektive raketové útoky, je tak možné vnímat pouze jako reakci na neúspěšné vedení operací pozemních, či námořních, mající za cíl oslabit činnost ukrajinské armády, či omezit materiální a logistickou podporu ukrajinských jednotek na frontě.

Pokud jde o ochranu vzdušného prostoru Ukrajiny, pak zde se jedná především o zásadní nedostatek v materiálním a zbraňovém vybavení systémů protivzdušné obrany a nedostatek sil a prostředků vojenského letectva. Nicméně nedostatky ve schopnostech na straně Ruska i Ukrajiny tak vedou k situaci, kdy ani jedna strana není schopna získat operační výhody, které by umožňovaly úspěšné vedení činnosti pozemních sil a dosažení strategicky významných územních zisků.

Dá se říci, že situace ve vzdušném prostoru ukrajinského bojiště odráží i situaci na frontové linii: v severovýchodní části frontové linie, resp. východně od Charkova, se ukrajinské jednotky snaží o získání důležitých dopravních uzlů v oblasti Svatove – Starobilsk a Kremmina. Avšak tato protiofenzíva prozatím vyznívá dosti bezvýsledně. Naproti tomu, v centrální části fronty, na území separatistických republik, ruské jednotky usilují o získání území v oblasti Bachmutu. Územní zisky ruské strany jsou pouze sporadické a za cenu velkých materiálních ztrát a ztrát na živé síle.

Jižní část frontové linie, v oblasti města Cherson, je poznamenána stažením ruských jednotek a snahou vybudovat silné opěrné body, které pravděpodobně budou znamenat výchozí místa pro zahájení jarní ofenzivy ruských sil ve snaze o překročení delty Dněpru a o znovuzískání území na pravém břehu této řeky k vedení případného dalšího postupu na ukrajinském území.

V současné době však obě strany ztratily operační iniciativu a samotná dynamika konfliktu značně stagnuje. Dalo by se říci, že obě strany dospěly do tzv. kulminačního bodu, kdy aktivity na jedné i druhé straně nevedou k žádoucímu efektu a konflikt opět spěje k patové situaci, kterou může změnit pouze změna strategie na jedné či druhé straně.

2. V ukrajinských statistikách v posledních týdnech dominují ne zničená technika soupeře, ale stovky zabitých. Dříve to bylo naopak, zničené techniky bylo mnohem více, méně zabitých Rusů. O čem to svědčí?

Za stávající situace je nutné brát zprávy z bojiště s velkou rezervou. Nejedná se totiž o konflikt typu válka v Zálivu, či občanská válka v bývalé Jugoslávii, či operace krizového řízení v Afghánistánu anebo Iráku. Váleční zpravodajové v případě konfliktu na Ukrajině nemají takovou možnost dostat se k důležitým informacím a referovat v reálném čase přímo z bojiště o aktuálním vývoji konfliktu. Válka mezi Ruskem a Ukrajinou je totiž klasickým konfliktem, kde velice významnou roli hraje právě přesný obraz o vývoji situaci na bojišti, což vždy představovalo pro strany konfliktu klíčovou schopnost k dosažení plánovaného požadovaného cíle operace. Na straně druhé je nutné si uvědomit, že informace o vývoji situace na frontě, počtu padlých, zraněných či množství zničené techniky je součástí informační války a tyto informace jsou pochopitelně podávány tendenčně s cílem zmást protivníka anebo narušit jeho bojové odhodlání.

3. Co lze očekávat v následujících týdnech? Kde by kdo mohl zaútočit, posunout se?

Válka se zjevně dostává opětovně do fáze statického opotřebovacího konfliktu, kdy ani jedna strana není schopna vojensky zvrátit vývoj ve svůj prospěch. Tato situace je dána tím, že žádná strana v současné době nedisponuje dostatečnou kapacitou mechanizovaných jednotek s potřebnou palebnou silou, které by byly schopny s podporou vzdušných či námořních sil efektivního manévru s možností proniknutí do

hloubky protivníkovy operační sestavy a jeho vytlačení z obsazeného území. I když se hovoří o možnosti dodávek systémů protiraketové a protivzdušné obrany, o dodávkách samohybných houfnic a dalších dělostřeleckých protiletadlových kompletů, rozhodující roli pro úspěch Ukrajiny ve válce s Ruskem bude hrát těžká obrněná technika pro mechanizované jednotky pozemních sil, tzn. tanky a bojová vozidla pěchoty. Systémy protiraketové obrany a dělostřelectvo bude hrát roli podpory pozemním operacím. Pokud tento typ techniky nebude mít Ukrajina v dostatečném počtu a nebude mít dostatečný počet jednotek vycvičených pro daný typ techniky, nelze očekávat zásadní posun ve vývoji konfliktu ve prospěch Ukrajiny.

Na straně Ruska se v současnosti hovoří o přípravě další vlny mobilizace ozbrojených sil. Nicméně samotný fakt navýšení početního stavu sil na frontě nedává záruku úspěšného postupu ruské armády. I zde hraje zásadní roli disponibilita patřičné bojové techniky u pozemních sil, to především, a samotná vycvičenost jednotek, tedy fakt, který je v současné době na ruské straně více než diskutabilní.

Stav schopností na straně ukrajinské i ruské tudíž v současnosti nenasvědčují tomu, že by se měla udát vojenská akce, která by situaci na frontě zcela zásadně změnila.

Pro ČTK zpracoval: plk. gšt. v zál. Ing. Zdeněk Petráš, Ph.D.